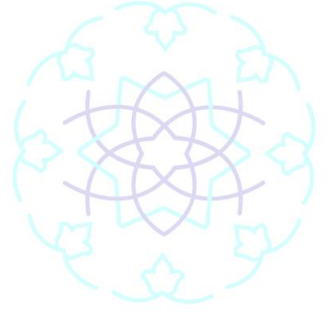




BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL



Yıl / Year: 1, Cilt / Volume: 1, Sayı / Issue: 2

Temmuz / July 2023

Ss. / Pp. 27-52

ŞEHNAME NASIL İKİNCİ DÜNYA SAVAŞI'NIN PROPAGANDASI OLDU?

Yaser GHADER¹

Sheyda FALLAHI²

Özet

İkinci Dünya Savaşı, İran'dan uzak olmasına rağmen, yavaş yavaş bu savaşın her iki tarafı bir savaş alanına dönüştürmüştür. Almanların faaliyetleri, ülkede sömürge tarihinin olmaması nedeniyle daha az sorunla karşı karşıya kalmış, ancak Ruslar ve İngilizler bu duruma sahip olamamıştır. Bu, onların İran'daki varlıklarını halka meşrulaştırmalarını sağlamıştır ve kendilerini işgalci konumdan özgürleştirici konuma taşımışlardır. Bu nedenle İngiliz Dışişleri Bakanlığı, İran coğrafyası hakkında radyo programları ve çok sayıda reklam afişi hazırlamaya başlamıştır. Bu makale, Şehname'deki Zahhak hikayesini ve resim stilini kullanarak bu hikayenin çağdaş bir anlatımını yaratmaya çalışan poster koleksiyonunu araştırmıştır. Bu koleksiyon İran'da iki kez ve iki farklı biçimde yayınlanmıştır. Bir anlatı modeline sahip olan İngilizlerin reklamcılık çabalarından biridir ve biz de bu araştırmayı sunarken buna uymaya çalışmaktayız.

Anahtar Kelimeler: Şehname, Zahak, II. Dünya Savaşı, Hitler, İran, Poster

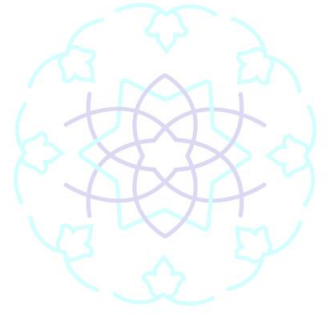
¹ Sorumlu Yazar, Yüksek Lisans Öğrencisi, Urmia Art Academy (Iran), yaserghader@gmail.com

² Yüksek Lisans Öğrencisi, Urmia Art Academy (Iran), fallahi.sheyda@gmail.com



BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL



HOW THE SHAHNAMEH BECAME THE PROPAGANDA OF THE SECOND WORLD WAR?

Abstract

Although WWII was far from Iran, it gradually turned both sides of this war into a battlefield. The activities of the Germans faced less problems due to the lack of colonial history in the country, but the Russians and the British did not have this situation. This enabled them to legitimize their presence in Iran to the people, and they moved themselves from an occupying position to a liberating one. For this reason, the British Ministry of Foreign Affairs started to prepare radio programs and many advertising posters about Iran's geography. This article has explored the Zahhak story in the Shahnameh and the collection of posters that attempt to create a contemporary narrative of this story using its painting style. This collection has been published twice and in two different formats in Iran. It is one of the British advertising efforts that has a narrative model, and we try to fit that in when presenting this research.

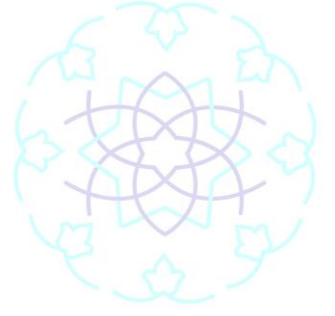
Key Words: Shahnameh, Zahhak, Second World War, Hitler, Iran, Poster





BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL



Giriş

İkinci Dünya Savaşı sırasında, İran'ın özel bölgesel konumu, ilgili gruplar için açıkça önemliydi. Bu nedenle 1941'den sonra hem galibler hem de mağlup güçlerin özel ilgi gösteriyorlardı. Onlara göre, Kafkasın petrol zengini bölgeleriyle kuzeyden ortak sınırı olan ve khalice farsa bağlı olan bu ülke, savaşan taraflar için hassas bir durum yarattı. Aynı zamanda, ülkenin batı komşusu Irak'ın, Almanya olan ilgisini açıkça ifade eden Seyyid Raşid Ali el-Gilani adında bir başbakanı vardı. Bu ünlü Irak milliyetçi politikacısı, İngiliz hükümetine karşı tüm muhalefetine rağmen, İngilizler Irak'ı işgal edip Irak güçlerini yenene kadar 1941 yılına kadar ve sonrasında görevde kaldı. 1941'de İran'a kaçtı, ancak 25 Ağustos 1941'de Müttefik kuvvetlerinin gelmesiyle Al-Gilani Almanya'ya kaçtı ve Hitler mağlup olduktan sonra Suudi Arabistan'a sığındı. Onun muhalefeti ve Türkiye'nin 1945'e kadar Müttefiklere savaş ilan etmemesi, İran'ı Müttefik liderler arasında özel bir yer haline getirmişti. Çünkü İran'ın onlara taraf çekilmesi halinde önemli bir zafer elde edeceklerini düşünmüşlerdi. Bu temele dayanarak İkinci Dünya Savaşı'nda Müttefik kuvvetleri, İranlıları Nazilere karşı harekete geçirmek için propagandalarında Zahak Shahnameh'in hikayesini kullandılar. Onlar buna inanıyorlardı ve savaş zamanında askeri savaşların yanı sıra siyasi müzakereler ve diğer tarafta ekonomik zorluğu oluşturma gibi propagandayı cephelerinin ön cephesi olarak görüyorlardı.

Siyasi reklam psikolojik bir savaştır ve bunu ilerletmek için çeşitli araçlar kullandılar. Daha sonra Tahran Konferansında kartpostal olarak sunulan bu afiş seti KEM adlı ünlü bir karikatürist tarafından yapılmıştır. İngiliz Karikatür Arşivi, ünlü karikatüristlerden oluşan eşsiz bir koleksiyona sahiptir ve bu arşivin en ilgi çekici örneklerinden biri KEM tarafından oluşturulmuştur.

KEM Kimdir?

Onun tam adı Marengo Evan Kemon'du, eserlerini kısaca KEM olarak imzalıyordu. KEM, 22 Ocak 1904, Mısır'ın Zafti şehrinde doğdu. Annesi Mısırlı, babası Yunandı. 1923'den 1931'e kadar Kahire ve İskenderiye'de haftalık siyasi bir dergide yetenekli bir karikatürist ve illüstratör olarak çalıştı. 1929 yılının gelmesiyle birlikte okumak için Paris'e gitti ve burada basın

Şehname Nasıl İkinci Dünya Savaşı'nın Propagandası Oldu?

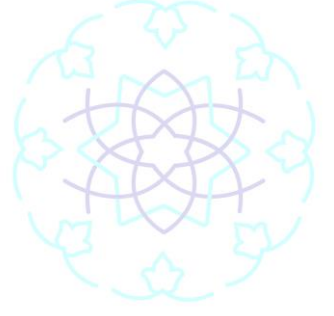
Yıl / Year: 1, Cilt / Volume: 1, Sayı / Issue: 2

Temmuz / July 2023



BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL



ve özellikle karikatür çalışmalarına devam etti. KEM, siyasete çok meraklıydı ve her yıl Noel kartları bahanesiyle kartpostallar üretti ve görüşlerini uluslararası meselelere yansıttı. Daily Telegraph, The New York Times ve daha birçok dergide yer alan çalışmalarına en başından itibaren kendi adıyla KEM olarak imza attı. Daha sonra eğitime devam etmek için İngiltere'nin Oxford kentine gitti. Eğitimi 1939'te II. Dünya Savaşı'nın başlamasıyla birlikte kesildi. Askerlik yapmak için İngiltere Dışişleri Bakanlığı'na girdi ve Ortadoğu reklam alanında ikinci albay rütbesiyle bu bakanlıkta göreve başladı. Görevi böyle tanımlanmıştı: reklam afişleri ve karikatürlerle Orta Doğu halkını Müttefik kuvvetlerinin tarafına çekmek.

KEM, 1941 yılına kadar karikatür, kartpostal, afiş ve diğer reklam ürünleri üretim başkanı olarak bir haftada 12 eser üretiyordu. İkinci Dünya Savaşı sırasında İstihbarat Bakanlığı için 3000'den fazla siyasi karikatür ve afiş ürettiği tahmin edilmektedir. Eserleri Farsça ve Arapça dahil olmak üzere birçok dilde yayınlandı ve bazı illüstrasyonları Kraliyet Hava Kuvvetleri tarafından işgal altındaki topraklarda dağıtıldı. Orta Doğu toplumunun bir ürünü olarak eserleri, zamanının diğer karikatüristlerinden önemli ölçüde farklıydı. KEM; Hitler, Mussolini ve Churchill gibi karakterlere dayanan birçok savaş reklamı yaptı. Ancak çalışmalarının bir kısmı, İkinci Dünya Savaşı reklamı ilişkin benzersiz ayrıntılar ve İkinci Dünya Savaşı propagandasına benzersiz bir bakış açısı içeriyordu. Moralini korumak ve tehlikeli adamları komik figürlere dönüştürmek KEM'in işlerinde çok iyi görülüyordu.

1942 yılı, bu yazıda adı geçen afişlerin üretim tarihidir. Hatta o, Müttefik kuvvetlerin liderlerinin Tahran'da oldukları zaman (1943) Tahran konferansına gözlemci olarak katıldı. Savaşın sona ermesinden sonra, Fransa ona hizmetlerinden dolayı Donnor Lejyonu'nun Rozeti ve Savaş Haçı Madalyası verdi. Çalışmalarına devam etmek için Oxford Üniversitesi'ne döndü ve 1949'da, "İngiltere'de 1784'ten 1832'ye kadar Siyasi Bir Silah Olarak Karikatür" başlıklı doktora tezini savundu. Mısır'da tekstil sanayisinin Jamal Abdel Nasser tarafından millileştirilmesiyle servetinin önemli bir bölümünü kaybetti ve hayatının çoğunu basında çalışarak geçirdi.

Şehname Nasıl İkinci Dünya Savaşı'nın Propagandası Oldu?

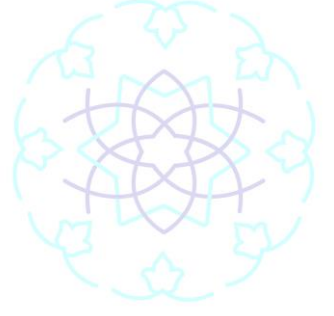
Yıl / Year: 1, Cilt / Volume: 1, Sayı / Issue: 2

Temmuz / July 2023



BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL



KEM, yani Kimon Ivan Marango, 1988'de Londra'da öldü. 6 adet tasarlanmış afiştten oluşan bu seri, hikaye anlatma özelliğine sahiptir. Zahak'ın Shahnameh'deki hikayesinin yolunda üretildi, bu yüzden bu eserleri tanımlarken bu süreci de modelimiz olarak görüyoruz.

Zahak'ın Hikayesinin Özeti

Zahak, adil bir hakimin oğluydu. Dünyada fitne ve kargaşadan başka işi olmayan şeytan, iyiliksever bir adam gibi Zahak'a görünür, genç Zahak'ı babasını öldürmesi için kandırır. Zahak da şeytanın yardımıyla babasını öldürür ve tahtta yerini alır. Sonra şeytan, Zahak'a bilgili bir genç adam olarak görünür ve ona sanatının kraliyet yemeği pişirmek olduğunu söyler. Zahak sofranın süsünü ve yemeği ona emanet eder ve şeytanın yemeklerinden çok memnun olur. Şeytandan dileğini bildirmesini ister. Şeytan sadece, kralın omuzlarını öpmek istediğini söyler. Zahak buna izin verir ve şeytan kralın omuzlarını öptükten sonra aniden ortadan kaybolur ve yerini iki siyah yılan alır. Bu yılanlar kesilir, ancak her seferinde iki yılan yeniden büyür. Bütün doktorlar çaresiz kalınca bu sefer şeytan yetenekli bir doktor kılığında Zahak'a gelir. Kesmenin bir çözüm olmadığını ve yılanların tedavisinin her gün iki kişiyi öldürmek ve yılanı sakinleşmesi için beyinlerini yılanlara vermek olduğunu söyler ve o anda yılanlar ölür. Bu sırada Cemşid, büyük Pers kralıyla gurur duymaya başlar ve Farre İzadi ondan uzaklaşır.

Zahak fırsatı değerlendirir ve İran'ı işgal eder. Yeni bir krallık arayan birçok İranlı ona yönelir ve Zahak'ın zulmünden ve baskısından habersiz onu kral yaparlar. Zahak büyük bir ordu hazırlar ve Cemşid'i ele geçirmek için gönderir. Cemşid yüz yıl boyunca kendisini gözden gizler. Ama sonunda Çin Denizi'nde kapana kısıılır. Zahak, Cemşid' testereyle ikiye kesilmesini emreder ve tahtını, hazinesini, sarayını ve kızlarını sahiplenir. Zahak yıllarca baskıcı bir şekilde hüküm sürer ve yılanları beslemek için birçok masum insanı öldürür. Büyük Pars kralı Cemşid bu sırada gururlanır, nefreti insanların kalbine yerleşir ve insanların öfkesi artar.

Bir gece Zahak kraliyet sarayında uyurken, rüyasında aniden üç savaşçının bulunduğunu ve ona doğru geldiklerini görür. En küçüğü cesur bir pehlivandır, kendisine saldırır ve demir değneğini Zahak'ın kafasına vurur. Sonra ellerini ve ayaklarını bir iple bağlar ve büyük bir grup onu peşinden giderken onu Damavand Dağı'na doğru sürükler. Zahak uyanır ve bağırır. Zahak,

Şehname Nasıl İkinci Dünya Savaşı'nın Propagandası Oldu?

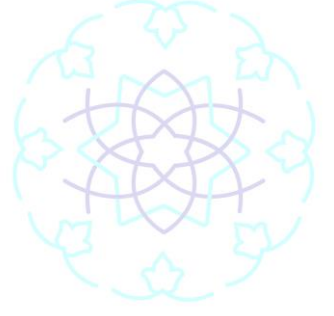
Yıl / Year: 1, Cilt / Volume: 1, Sayı / Issue: 2

Temmuz / July 2023



BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL



rüyayı yorumlayanlara sorar ve onlara rüyasını anlatır. Daha cesur olan biri dışında herkes sessizdir. Yorumcu, krallığın döneminin bittiğini ve başka birinin kral olacağını söyler. Bu sırada kraliyet tahtının peşinde olan Fereydoun adında birinin Zahak'ı öldürüp hapsedeceğini de kehanet eder. Bu arada, Kaveh Ahangar itiraza başlar. Oğullarından 17'si Zahak tarafından öldürülen Ahangar, şimdi hayatta olan tek oğlunun Zahak tarafından öldürülmesini istemez. Tek oğlunun serbest bırakılmasını emreder ve onun yerine adaletine tanıklık eden bir mektup imzalamasını ister. Mektubu yırtan Kaveh Ahangar, deri önlüğünü süngüye takar ve insanları etrafına toplar ve Fereydoun'un ardından gider. Fereydoun, insanları ve Kaveh Ahangar'ı görünce Zahak ile savaşmaya gider. Fereydoun, Kave'den bir silah yapmasını ister. Kave'nin yükseltmiş bayrağını da iyiye alamet olarak kabul eder. Bu sırada bir melek ona Zahak'ın Damavand Dağı'nda hapsedilmesini emreder. Çünkü onu öldürerek yaratıkların tüm dünyayı kaplamasını sağlar ve Fereydoun da aynısını yapar.

Şehname Nasıl İkinci Dünya Savaşı'nın Propagandası Oldu?

Yıl / Year: 1, Cilt / Volume: 1, Sayı / Issue: 2

Temmuz / July 2023



BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL



Resim 1. Şeytan Zahak / Hitler'in Huzurunda Bir Aşçdır

Resimde şeytan olarak tasvir edilen Goebbels, Şeytan Zahak / Hitler'e bir fincan kahve ikram etmektedir. Nazi subayları başlarındaki sarık ve kollarındaki kırık haç işareti bantlarıyla ortalıkta dolaşmaktadır. Zahak'ın omuzlarındaki yılanlar da Mussolini ve Tojo'nun yüzlerini göstermektedir. Zahak/Hitler'in sarayında bulunan kişilerin tamamı SS üyesidir ve siyah üniforma giymektedirler. Sarıkların altında siyah kollu ve askeri miğfer kanopileri de

Şehname Nasıl İkinci Dünya Savaşı'nın Propagandası Oldu?

Yıl / Year: 1, Cilt / Volume: 1, Sayı / Issue: 2

Temmuz / July 2023



BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL



görülmektedir. Bütün bu insanlar silahlıdır ve etrafa şüpheyle bakmaktadırlar. Bu memurlardan biri, muhtemelen insan beyni olan bir yemek tabağı tutmaktadır.

Zahak / Hitler'in kendisi bir tahtta oturmaktadır ve adamları gibi kolunda ve şapkasında kırık haç sembolü vardır. Bu işaret ve sembol, halının ortasında da görülebilir. Şeytan / Goebbels'le onun üzerinde durmaktadır. Bu işaret, tahtın etrafındaki Kongre'de bile görülebilir.

Resmin sol üst kısmında çiçek açan bir ağaç vardır ve bu ağacın altında iki memur durmaktadır. İkisinden biri sol elinin işaret parmağını kaldırmıştır. Bu, zalim yönetimden kaynaklanan sessizliğin bir işareti olabileceği gibi bir tehdit de olabilir.

Sanatçı her ikisine de büyük bir incelikle yaklaşmıştır ve afişindeki yazıtta bu şiire yer vermiştir:

ابر کتف ضحاک جادو پرست دو مار / پرست و برآمد ز مردم دمار

“Zahak'ın omuzlarında iki yılan büyütmenin büyüsü insanların hayatlarını kararttı.”

KEM imzası da sağ alt köşede görülmektedir.

Şehname Nasıl İkinci Dünya Savaşı'nın Propagandası Oldu?

Yıl / Year: 1, Cilt / Volume: 1, Sayı / Issue: 2

Temmuz / July 2023



BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL



Resim 2. Zahak / Hitler Talihsiz Kurbanlarına Kılıç ve Kırbaçla Vurur

Bu sahne Zahak/Hitler'i kılıçlı ve kırbaçlı, yanındaki İblis/Goebbels'i ise kılıçlı göstermektedir ve insanlar hapsedilmiş ve yarı çıplak görülmektedir. Ayrıca görüntünün ortasında bacakları bağlı ve gergin bir şekilde ayaklarından asılı duran bir kişi vardır.

Koğuştaki bu insanların yüzleri görünüşe göre sağ köşedeki bir kadın hariç Doğuludur. Sağ üst köşede sarı saçlı bir kadın gösterilmektedir. Bu resimde aynı zamanda, bazıları Nazileri askerlerini Hitler'i selamlarken görülmektedir.

Şehname Nasıl İkinci Dünya Savaşı'nın Propagandası Oldu?

Yıl / Year: 1, Cilt / Volume: 1, Sayı / Issue: 2

Temmuz / July 2023



BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL



Bu afişin yazıtında şu şiir yazılıdır:

"نهان گشت آیین فرزندگان / پراکنده شد کام دیوانگان / شده بریدی دست دیوان دراز / زنیکی نبودى سخن سخن جز به راز"
"ferzanelerin dini yok oldu / Delilerin memnun oldular / divlerin (kotulerin) eli kotuluğe Uzandı / iyilik sadece bir sır olarak konuşuldu."

Bu tasarımda KEM imzası sağ alt köşede yer almaktadır.



Resim 3. Zahak / Hitler Gelen Üç Savaşının Kabusunu Görüyo.

Şehname Nasıl İkinci Dünya Savaşı'nın Propagandası Oldu?

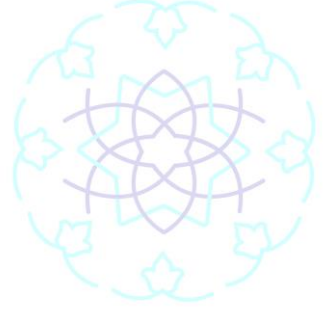
Yıl / Year: 1, Cilt / Volume: 1, Sayı / Issue: 2

Temmuz / July 2023



BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL



Zahak / Hitler sarayında uyumaktadır ve ata binmiş askerin kabusunu görmektedir. Bu üç atlı savaşçının yüzü Müttefik liderlerini göstermektedir: İngiltere Başbakanı Churchill, Sovyetler Birliği lideri Stalin ve Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Roosevelt. Birleşik Krallık ve Amerika Birleşik Devletleri bayrakları bir atın eyerinde tasvir edilmiştir. Ancak orak ve çekiç işareti Stalin'in şapkasında tasvir edilmiştir. Rüyaları gösterme şekli de Zahak'ın zihnini ortaya çıkarmak için çizgi romanların kalıbına dayanmaktadır.

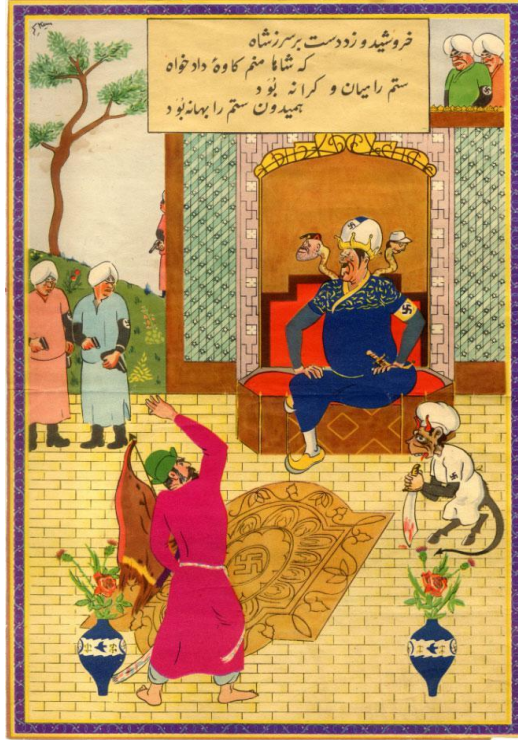
Bir Nazi subayı, Hitler'in rüyasına şaşkınlıkla bakmaktadır. Şeytan / Goebbels ayrıca bir şef olarak tasvir edilmiştir.

Bu afişin yazıtında bu şirden bahsedilmektedir.

"چنین دید کز کاخ شاهنشهان / سه جنگی پدید آمدی ناگهان"

"Kral saraydan üç savaşçı göründü"

Bu sefer posterde sol üstte üç atlının yanında KEM'in imzası vardır.



Resim 4. Kaveh Ahangar'ın Zahak / Hitler Mahkemesindeki Davası

Şehname Nasıl İkinci Dünya Savaşı'nın Propagandası Oldu?

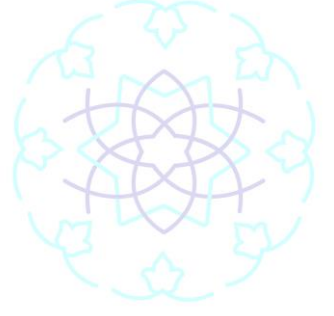
Yıl / Year: 1, Cilt / Volume: 1, Sayı / Issue: 2

Temmuz / July 2023



BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL



Bu afişte Kaveh Ahangar, Zahak / Hitler sarayına gelmiştir. Zahak/Hitler'in omuzlarında Mussolini ve Tojo'yu tasvir eden iki yılan, bir tahta oturmuş ve dinlemektedir. Şeytan, kanlı bir kılıçla kralın tahtının sağ tarafında durmaktadır. Kaveh, protesto için demirci önlüğünü kaldırmıştır ve üzerinde kırık haç olan halının dışında çıplak ayakla durmaktadır. Nazi subayları da endişeli ve ellerinde silahla bu sahneye bakmaktadır.

Bu afişte yazılan şiir şöyledir:

خروشیید و زد دست بر سر ز شاه/ که شاهها منم کاوه دادخواه/ ستم را میان و کرانه بود"
"همیدون ستم را بهانه بود

معنی شعر

"Kükredi ve ellerini kafasına vurdu. ey şah ben kave dadakhahım /zulmün de bir haddi var ve ben zulm nedeniyle Burdayım. "

Bir önceki afişte olduğu gibi sol üst köşede sanatçının imzası yer almaktadır.



Resim 5. Kaveh Ahangar Başarı Yürüyüşü ve Müttefik Liderliği

Şehname Nasıl İkinci Dünya Savaşı'nın Propagandası Oldu?

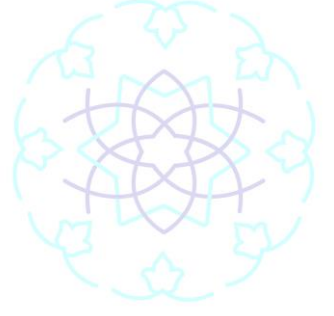
Yıl / Year: 1, Cilt / Volume: 1, Sayı / Issue: 2

Temmuz / July 2023



BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL



Bu sahnenin tasarımında Kaveh Ahangar'ın sağ elinde Kaviani bayrağını tuttuğu görülmektedir ve atı sol eliyle tutmaktadır. Atın üzerinde Zahak / Hitler elleri kapalıyken hareket etmektedir. Zahak'ın başından iktidar tacı düşmüştür ve şeytan / Gobels atın kuyruğuna iki ayağından bağlanmış ve çekilmektedir. Aşçı şapkası da düşmüştür. Bu sahnede Kaveh'e Müttefiklerin liderleri olan atlı üç savaşçı da eşlik etmektedir ve Churchill, Roosevelt ve Stalin önde, atın üstünde gitmektedirler. Görünüşe göre İranlı bir yüze sahip iki kişi hikayenin sonuna tanık olmaktadır.

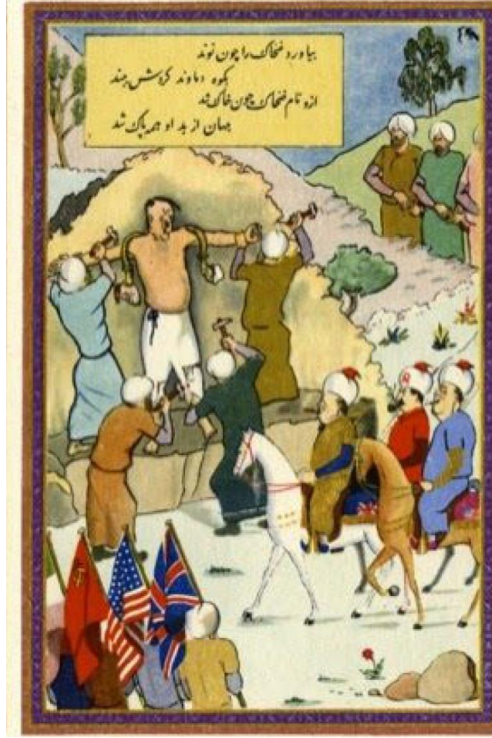
Afişte bu şehir de yazılıdır.

بہہ بنہدی

بیستش دو دست و میان / کہ نگشاید آن بند پیلِ ژیان

“İki ellerini oyle bir bağlamışlar ki pehlivan bile açamaz.”

Bu posterde, grafik sanatçısının imzası sol üstte görülmektedir.



Resim 6. Zahak / Hitler'i Damavand Dağı'na Çivilemek.

Şehname Nasıl İkinci Dünya Savaşı'nın Propagandası Oldu?

Yıl / Year: 1, Cilt / Volume: 1, Sayı / Issue: 2

Temmuz / July 2023



BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL



Zahak/Hitler posterde yarı çıplak taş bir yatağa çivilenmektedir ve Müttefik liderler halkın elindeki bayrakların önünde yürümektedir. İngiltere, Amerika Birleşik Devletleri ve Sovyetler Birliği bayrakları arasında çerçevenin sonunda yarı yarıya İran bayrağı görülmektedir. Birkaç silahlı adam da Hitler'in yukarıda cezalandırıldığına tanık olmaktadır.

Bu posterde şu şiir gelmiştir:

بی‌آورد ضحاک را چون نوند / بکوه دماوند کردش به

"بند / ازو نام ضحاک چون خاک شد / جهان از بد او همه پاک شد

"Zahak'ı bir at gibi Damavand Dağı'na getirdi ve orada bağladı. Onun eliyle Zahak'ın adı yok oldu ve dünya onun kötülüklerinden temizlendi."

Bu sefer afişin sağ üst köşesine KEM imzası çizilmiştir.

Şehname Savaş Sırasında Nasıl Propagandaya Dönüştü?

II. Dünya Savaşının başlangıcıyla bu büyük olayın hemen ilk günlerinde İran, Rıza Şah'ın Ulusal Meclis'in onikinci döneminin yeniden açılış töreninde yaptığı konuşmada tarafsızlığını ilan ederek konumunu netleştirdi. İran'ın ilgili tüm taraflarla ilişkilerini sürdüreceğini vurguladı. İçişleri Bakanı Ali Asghar Hikmet de yaptığı açıklamada ülkede yaşayan yabancılara İran'ın tarafsızlığına saygı gösterilmesi gerektiğini hatırlattı. Ülkede buna zarar verecek her türlü eylemden kaçınmak lüzumunu ön plana çıkarttı. Ancak İngiliz, Fransız ve Rus hükümetleri arasındaki müzakereler İran için çok endişe vericiydi. Çünkü bu toplantıda bu ülkelere bölge belirtmeden doğrudan veya dolaylı olarak saldırma ayrıcalığı yaratılmıştı. Bu, I. Dünya Savaşı deneyimine dayanarak İran'ı çok hassas hale getirdi. Ülkenin İngiltere ve Rusya tarafından işgal edildiği dönemin etkisiyle bu zor durumda Naziler kendi çıkarlarına ulaşmak için kendi taktikleriyle harekete geçtiler.

Alman kuvvetleri İran'daki casuslarıyla boş durmadı ve dikkatlerinin çoğunu hikayenin propaganda yönüne odakladı. Bu nedenle, her ikisi de Aryan kökenli kabul edilen İran ve Alman köklerinin birliğine sürekli işaret ettiler ve Sami halkına karşı düşmanlığı körüklediler. Ülkedeki bu Yahudi karşıtlığının veya Arap karşıtlığının ve İslam karşıtlığının bir kısmının Almanların bu

Şehname Nasıl İkinci Dünya Savaşı'nın Propagandası Oldu?

Yıl / Year: 1, Cilt / Volume: 1, Sayı / Issue: 2

Temmuz / July 2023



BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL



tür siyasi propagandalarından kaynaklandığı akıldan uzak değildir. Ülkedeki Alman propaganda çabaları, daha sonra İngiltere'nin İran büyükelçisi olan Reader Bollard'ın dikkatini çekti. 1940 tarihli bir mektupta, endişelerini İngiliz Dışişleri Bakanı Anthony Eden'e ifade etti. Bu endişe, İngiliz misyonunun bu propaganda savaşı karşısında yetersiz kalması karşısında Nazi propagandasının başarısını ifade ediyordu. Ayrıca, Rıza Şah'ın Alman vatandaşlarının sınır dışı edilmesini umursamaması, Müttefiklerin şüphelerini artırarak, onun tahttan indirilmesinin sebeplerinden biri haline geldi ve oğlunun, yerine geçirilmesine neden oldu. İlginçtir ki, Rıza Şah'ın 1941'de ülkeden sınır dışı edilmesine rağmen İran hükümeti 1943'e kadar tarafsız kaldı ve Müttefiklere savaş ilan etmedi.

İkinci Dünya Savaşı'nın ilk dört yılında, Müttefiklerin İran'ın oylarını kazanma çabaları genellikle kitap, broşür, duyuru, afiş ve kartpostal basımı gibi medya propagandası yoluyla oldu. Ancak ülke nüfusunun yüzde 11 ila 12'sinden daha azını oluşturan, toplumdaki okuyan ve yazan insan sayısının azlığı nedeniyle mesajlarının toplumun geniş kesimleri tarafından anlaşılabilmesi için sesli ve görsel reklamlara yönelmek zorunda kaldılar. Elbette bu yaklaşım sadece İran'da değil, Ortadoğu'da ve hatta İran'la benzer koşullara sahip Sovyetler Birliği'nde de uygulandı. Bu propaganda amaçlarından biri de görsel sanatlar ve radyoydu. Bu düşünceyle Ortadoğu ve İran'da siyasi temalı afiş, karikatür ve kartpostalların üretimi ve yaygınlaşması gündemlerindeydi. Bu görsel-işitsel uygulama, iki savaştan devlet arasında önemli ölçüde arttı. 1941'de Almanya'nın Rusya'yı işgalinden önceki bu propaganda yöntemi Sovyetler Birliği ile Almanya arasındaki tarafsızlık anlaşmasının sonuydu. Müttefikler, Orta Doğu'nun Müslüman halkının Alman-Rus arasındaki anlaşma hakkındaki olumsuz görüşlerini resmetmeye çalıştılar. Sonuç olarak bu ittifaka karşı, afişler, karikatürler görülmektedir. Ancak Nazilerin Rusya'yı işgaliyle dünyanın düşmanları bugünün dostu oldu ve Rus karşıtı afişlerin üretimi durdu. Bu tür görsel reklamlara ek olarak, BBC Farsça Radyosu da 1940'ın Nisanında İran Radyosu'nun başlamasından hemen sonra çalışmaya başladı. Kısa sürede ülkede siyasi afişler dağıtılmaya başlandı. Bu günlere denk gelen İngiliz Dışişleri Bakanı Anthony Aiden (1941), Farsça yayınlanan Roozgar-e Noo dergisinin yayınlanmasına izin verdi. Bu yayın, tanınmış bir İngiliz Oryantalist olan Arthur Arberry tarafından İranlı ve yabancı uzman eşliğinde başlatılmıştı.

Şehname Nasıl İkinci Dünya Savaşı'nın Propagandası Oldu?

Yıl / Year: 1, Cilt / Volume: 1, Sayı / Issue: 2

Temmuz / July 2023



BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL



Müttefik kuvvetlerin propaganda yapısı, savaş yıllarında İran'da karmaşık zorluklarla karşı karşıya kaldı. Bir yandan Almanya'nın İran'a yaptığı yardımlar ve ülkedeki Alman yandaşlarının propagandası nedeniyle halk onlara kötü gözle bakmıyordu. Öte yandan, İngiliz sömürgeciliğinin kara gölgesi ve ülkenin tekrarlanan Rus işgallerinin anıları insanların zihninde canlanıyordu. Sonuç olarak, savaşla ilgili kamuoyunda ve köklü bir değişiklik yapmak gerekiyordu, Almanlara karşı muhalefet ve uzun zamandır düşmanları olan Rusya ve İngiltere ile ittifak şekilleniyordu ve bu zor bir konu gibi görünüyordu. Bu nedenle Müttefikler uygun bir çözüm bulmak için Oryantalistlerinden yardım istediler. Roozgar-e-Naw dergisinin yayımlanmasıyla BBC Farsça Radyo, karikatürler ve afişler faaliyetlerini birçok boyutta düzenledi. Bu sosyal ve tarihsel nedenler, İran minyatürlerine dayalı afişlerin oluşumunu ifade etmektedir. Bu propaganda yöntemine dayanarak ve Şehname'nin en ünlü hikayelerinden birini kullanarak Dr. Arthur Arberi'nin açık görüşlü İranlı Mojtaba Minavi ile yazışmasının ardından BBC Farsça Servisi için çalışıyordu ve Ayrıca Oxford'da dil dersi veriyordu. Daha sonra Pembroke Koleji'nde Arapça dili uzmanı olan Profesör Thomas Adams onlara katıldı. Bu toplantılarda Minoui bir öneride bulunmuştu: "Zahak'ın Hitlerin yuzuyle ve Mussolini ve Tojo'nun onun Omuzlarında büyümüş iki yılan şeklinde tasvir edilmesini tercih ederim.". Bir bakışta, Minoui müttefik liderler Churchill, Roosevelt ve Stalini Fereydoun ve iki erkek kardeşinin yerine çizilmelerini öneriyordu.

Minoui, Şehname'den önerdiği şiirler hakkında şöyle bahseder:

"Yenilen Zahak, Damavand'e götürülür ve orada bir kuyuya hapsederler."

Konu daha sonra KEM'e devredildi ve 1942'nin Mart ve Ekim arasında bu fikri gerçeğe dönüştürmek için çalışmaya başladı. İranlı açık görüşlü bir Oryantalist, Dışişleri Bakanlığı ve Mısırlı bir karikatürist arasındaki inanılmaz işbirliği, benzersiz bir koleksiyon ortaya çıkardı. Afişler Şehname'deki Zahak döneminden sahneleri tasvir etmektedir ve savaş zamanında dünya liderlerinin figürlerini eklemekle İran'ın Müttefik askeri faaliyetlerinin desteğini kazanmak için ortak bir siyasi nokta oluşturmayı ummaktadır. KEM, bu çizgi filmleri 1942'un sonlarında üretmiştir.

Şehname Nasıl İkinci Dünya Savaşı'nın Propagandası Oldu?

Yıl / Year: 1, Cilt / Volume: 1, Sayı / Issue: 2

Temmuz / July 2023

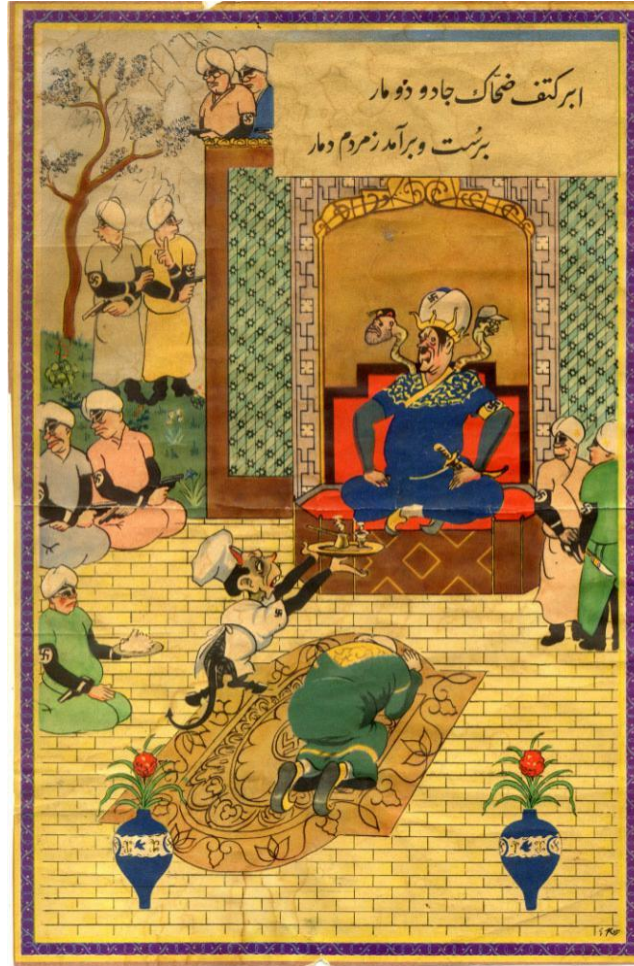


BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL



Minyatürde üretilen görüntü seti iki boyuttur. Kartpostal şeklinde 5.5 inç x 8.5 inç olan birkaç Kartpostal sonradan 8 inç x 19 inç olarak üretilmiş ve küçük boyutta bir poster olarak kullanılmıştır. Afişlerdeki bu resimler Zahak'ın hikayesini aktarmaktadır ve onlar Şehname'nin en ünlü bölümlerinden biridir. Ferdosi'nin gösterdiği iyi ve kötü arasındaki klasik karşıtlıklardan biri olarak aslında, hırslı prens Zahak, şeytan tarafından babasını öldürmeye ve krallığını ele geçirmeye ikna edilir. Şimdi Zahak kral olduğuna göre, şeytan onunla tekrar karşılaşır. Bu sefer, bir şef kılığında, onu görkemli bir et yemeği yapar. O kadar şahanedir ki, insan o ana kadar hiç tatmamıştır.



Resim 7. Şeytan, Zahak/Hitler'in Huzurunda Aşçıdır.

Şehname Nasıl İkinci Dünya Savaşı'nın Propagandası Oldu?

Yıl / Year: 1, Cilt / Volume: 1, Sayı / Issue: 2

Temmuz / July 2023



BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL



Zahak, teşekkür için şeytanın omuzlarını öpme arzusunu yerine getirir ve yaptığında, yılanlar öpülen yerden çıkar ve ancak her gün insan beynini yediklerinde doyabilirler. Bu, KEM'in ilk afişi mevzusudur. O zamanın insanların çoğunlukla vejeteryan olması nedeniyle Zahak'a et yedirir ve kan yemeye alıştıırır.

İkinci afişte Zahak bir Arap kralıdır, Şah Cemşid'in artan kibri ve gururu, -İran'ın yasal kralı- Zahak'ın ülkeyi işgal etmesine ve halkın onun yerine yönetmeye davet etmesine neden oldu. Zahak da buna çok sevinip ve İran'ı ele geçirmiştir. Böylece Cemşid'i ikiye bölmüş, iki kızıyla evlenmiş ve terör çağı başlamıştır. Şüphesiz bu, Rıza Şah'ın ve Almanya ile ittifakın ülkenin dertlerine çare olacağına inananların dönemine benzemektedir.



Resim 8. Zahak / Hitler Talihsiz Kurbanlarına Kılıç ve Kırbaçla Vuruyor

Şehname Nasıl İkinci Dünya Savaşı'nın Propagandası Oldu?

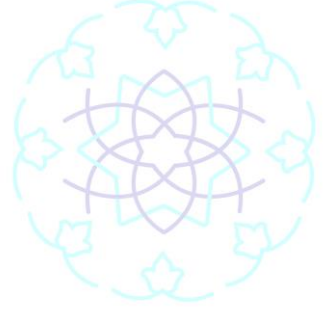
Yıl / Year: 1, Cilt / Volume: 1, Sayı / Issue: 2

Temmuz / July 2023



BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL



KEM bu eserde, böyle bir dayanışmanın gerçekleştiği yeri göstermeye çalışır. Zahak/Hitler talihsiz kurbanlarına kılıç ve kamçılarla vurmaktadır. Cameron Michael Amin'in 1940'larda İran basınında artan cinsel ve şiddet içerikli görüntülerin kullanımıyla ilgili tartışmasına göre bu grotesk görüntü, İranlı tüketicilerin hassas zevklerine uygundur. Bu afişte Zahak/Hitler'in yönetimini ve zulmünü gözler önüne sermektedir ve Zahak'ın hükümdarlığının başlangıcına uygun şiirler içerir. Zaten halk arasında Aryan ortak yönleriyle ilgili Alman propagandasına rağmen, Zahak / Hitler zulüm ve baskısından güvende değillerdir. Bu mevzu, sağ üstteki sarışın bir kadının görüntüsünden görülebilir. Ayaklarından bağlı olması ve sonunu beklemesi anlaşılmaktadır. Bu sahnede, tüm bu tutsakların yüzleri görünüşte Doğulu olmasına karşın, Aryan portresini temsil eden sarı saçlı kadın farklıdır. Bu durum, Alman kuvvetleri İran'a hakim olursa kimseye merhamet etmeyecekleri anlamına gelmektedir. Aryan olan ve Aryan olmayanlar aynı sonuca ulaşacaktır. Tabii şunu da belirtmek gerekir ki Şahname'nin en görsel sahnelerinden biri ile ilgili konuşuyoruz. Bu, korkunç bir şekilde diri diri gömülen ve yanındakilerle birlikte, ayaklar havada korkunç bir şekilde defnedilen Mazdak'ın infazının hikayesidir. Mazdak'ın "insan bahçesi" hakkındaki ütopya fikrinin korkunç bir yansımasıdır. Ancak bu sahne Zahak'ın anlatımında doğru değildir. Fakat Şehname geleneği ile bu eserin hazırlanmasında bu kişilerin ne kadar müdahil olduklarını göstermektedir.

Şehname Nasıl İkinci Dünya Savaşı'nın Propagandası Oldu?

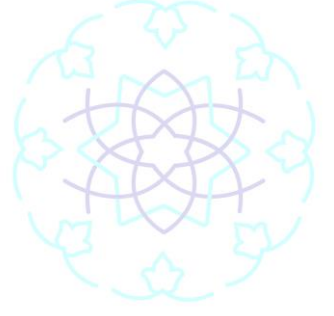
Yıl / Year: 1, Cilt / Volume: 1, Sayı / Issue: 2

Temmuz / July 2023



BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL



Resim 9. Zahak / Hitler Gelen Üç Savaşçının Kabusunu Görüyor

Üçüncü afişte Zahak / Hitler'in düşüşünün başlangıcını gösterir. Şiirde, Zahak bir gece yatakta uyurken bir kabus görür. Üç savaşçının onu yakaladığını, en küçüğünün onun ellerini bağlayıp Damavand Dağı'na götürdüğünü görür. Başı dertte olan Zahak, astronomlarından tavsiye ister. Onun ölümünü henüz doğmamış olan Fereydoun adlı bir adamın ellerinde tahmin ederler. Zahak çocuğu bulması için adamlar gönderir. Minowe bu sahneyi politik bir anlatı yaratmak için kullanmayı amaçladı ve Churchill'in Fereydoun'un kıyafetlerini giyebileceğini önerdi: "Ağabeyleri Roosevelt ve Stalin ile birlikte görünsün."

Şehname Nasıl İkinci Dünya Savaşı'nın Propagandası Oldu?

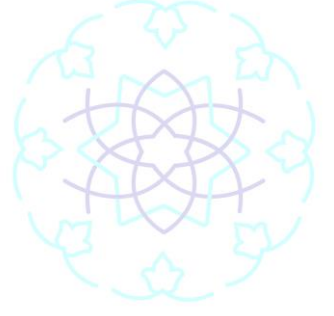
Yıl / Year: 1, Cilt / Volume: 1, Sayı / Issue: 2

Temmuz / July 2023



BAÇINI

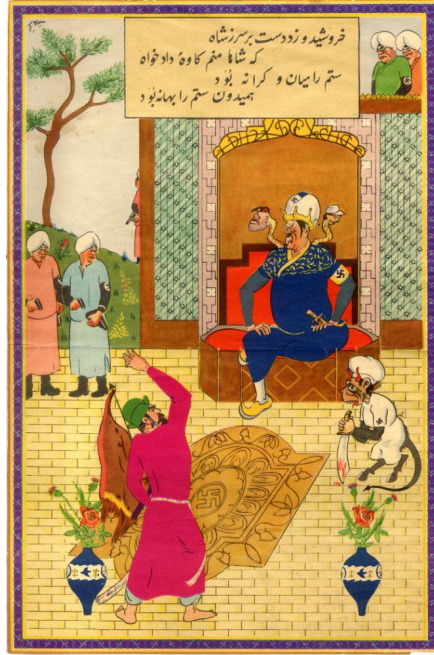
SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL



Bu eserde başka özellikler de vardır. Mesela İngiltere, Rusya ve Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere üç ülkenin sembolünü görebilmekteyiz. İngiliz ve Amerikan bayraklarının sembolü Churchill ve Roosevelt'in atının eyerinde görülmektedir. Ama Stalin'in atının eyerinde hiçbir işaret yoktur. Sovyet orak ve çekiç sembolü başınıdaki şapkaya yerleştirilmiştir. Hitler'in şapkadaki kırık haçı ile Stalin arasında bir benzerlik yapmak ve diktatör olmanın doğasını ve ikisinin ülkelerini nasıl yönettiklerini ifade etmek istemeleri muhtemeldir.

Sonraki afişte Zahak / Hitler, Şeytan / Goebbels'ten bir hediye almak yerine öfkeli bir yüzle karşılaşmaktadır. Kaveh Ahangar dava açmak ve son çocuğunun hayatını kurtarmak için Zahak'ın yanına gelmiştir. Zahak, Kave'nin oğlunun canını bağışlamayı kabul eder ama cömertliğinin bir kanıtı olan bir belgeyi Kave imzalarsa, o zaman merhamet edecektir. Ancak Kave kabul etmemiş ve deri önlüğünü bir isyan bayrağı olarak kaldırmıştır. Kave, Fereydoun'u bulmak için bir sürü adam toplamış ve Zahak'ın saltanatına son vermiştir.

Bu eserde Kave Ahangar, hükümdar ve halkının aksine yalınayaktır. Bu da işçilerin sosyal sınıfını ve toplumdaki yoksulluğu göstermektedir. Ancak bu eserde çok ilginç olan nokta, Kave Ahangar'ın şapkasıdır. Eskiden Kaşkayiler bu tur şapkalar kullanırlardı.



Resim 10. Kaveh Ahangar'ın Zahak / Hitler Mahkemesinde Açtığı Dava

Şehname Nasıl İkinci Dünya Savaşı'nın Propagandası Oldu?

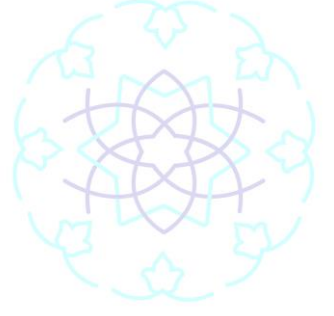
Yıl / Year: 1, Cilt / Volume: 1, Sayı / Issue: 2

Temmuz / July 2023



BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL



Kabile reisi olarak Kaşkayileri yöneten ve liderleri "Sardare Ashayer" olarak bilinen kişi, İngilizlere karşıydı. Sonunda, bir hikayeye göre, Rıza Şah'ın emriyle Tahran'ın Kasr hapishanesinde öldürüldü. Oğlu Nasser Khan Qashqaei, İngilizlerden nefret ediyordu ve Almanlara taraf dönmüştü. Kave'nin şapkasını Kaşkayî şapkası olarak çizmek muhtemelen Kaşkayî halkı ve savaş sırasında Almanlarla işbirliği yapan diğer güney halklarının dikkatini çekmek içindi.

Beşinci afiş, Kave ve yanındakilerin mücadelelerinin zirvesine tanık olmaktayız. Ferdosi'nin orijinal versiyonunda İnsanların, Zahak adamlarından saklanan Fereydoun'u Alborz dağlarında bulduğunu görmekteyiz. Fereydun halkın desteğiyle saraya saldırmaktadır ve sonunda Zahak'ı yenerek İran'ın yeni hükümdarı olmayı başarmaktadır.

KEM'in posterindeki üç savaşçı bir kez daha Kave'in adalet çağrısına yanıt vermektedirler. İkinci Dünya Savaşı'nın zafer kazanan liderleri, Kave Ahangar ve mağlup kralın arkasında ata binmiş halde takip etmektedirler. Yere düşen taç, İran sanatında ortak bir utanç ve rezalet sembolüdür.



Resim 11. Kaveh Ahangar Ve Müttefik Liderlerin Zafer Yürüyüşü

Şehname Nasıl İkinci Dünya Savaşı'nın Propagandası Oldu?

Yıl / Year: 1, Cilt / Volume: 1, Sayı / Issue: 2

Temmuz / July 2023



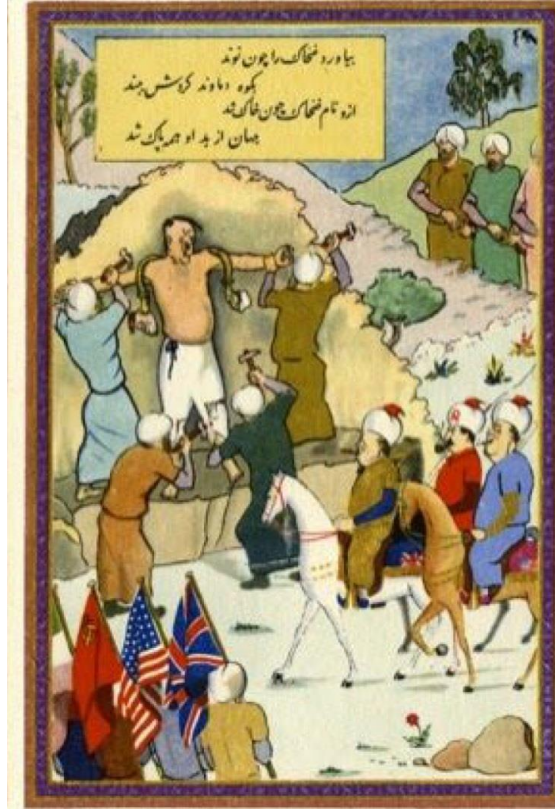
BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL



Bu resimde de Stalin'in sarığının üzerindeki orak ve çekiç sembolünün Zahak/Hitler'in şapkasındaki kırık haç işareti benzerliğini görmekteyiz ki, söz konusu sarık şimdi yere düşmüştür. Bu arada, İngiltere ve Amerika Birleşik Devletleri bayrakları görülebilmektedir. Sanatçının eserlerinde, geleneksel minyatürleri dikkatle incelediği görülmektedir. Şimdi, Zahak ve İblis'in yer aldığı önceki afişlerin aksine bu sefer iki sıradan insanın Nazi subaylarının yerini aldıkları görülmektedir. Bu insanlardan biri Zahak'ı işaret parmağıyla göstermektedir.

Şeytan/ Goebbels ayrıca şefin kıyafetiyle Zahak'ı taşıyan ata bağlıdır ve kaderine götürülmektedir. Goebbels, hayatının geri kalanında Hitler'le birlikte kalan birkaç kişiden biriydi ve ondan sonra intihar etti. Bu afişler ilginç bir şekilde savaşın sonucunu tahmin etmektedir. Bu afişler, İkinci Dünya Savaşı'nın bitiminden üç yıl önce Almanya'nın kaderine ve Hitler ve Goebbels'in ölümlerine işaret etmektedirler.



Resim 12. Zahak / Hitler'i Damavand Dağı'na Çivilemek

Şehname Nasıl İkinci Dünya Savaşı'nın Propagandası Oldu?

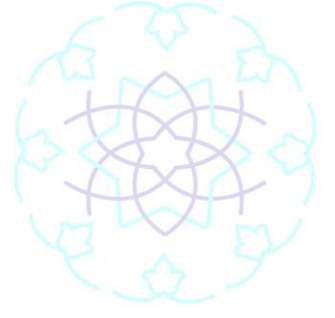
Yıl / Year: 1, Cilt / Volume: 1, Sayı / Issue: 2

Temmuz / July 2023



BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL



Son çalışmada bir melek, Fereydoun'a Zahak'ı öldürmek yerine Damavand Dağı'na bağlaması ve onu sonsuza kadar orada bırakması gerektiğini söyler. Bu resimde, üç savaşçı çivilerin Zahak/Hitler'in vücuduna batmasını izlemektedir. Sağ üstte de üç kılıçlı asker bu sahneyi izlemektedir. Sağlam duruşlarıyla, ilk afişte gizlice etrafa bakan Alman saldırganlarıyla çelişiktedir. Resmin sol alt köşesinde insanlar İngiltere, Amerika ve Sovyetler Birliği'nin bayraklarını ellerinde tutmaktadırlar ve neredeyse çerçevenin kenarında zorlukla İranın bayrağı görünmektedir.

Bu serinin altıncı ve son çalışmasında Şeytan / Goebbels artık görülmemektedir ve sadece Zahak / Hitler, üç lideri temsil eden İngiltere, Amerika ve Rusya'nın önünde dağa bağlanmıştır. Bu afişlerde Nazilerin sembolik varlığının izleyici üzerinde özel bir etkisi vardır. Bu tarzdaki resimlerde ortak figürleri tasvir etme kararı, botlar, tabancalar, kol bantları ve kırık bir haç ile İran tarihi kültürünün Alman etkisi tarafından ihlal edildiğini göstermeye yöneliktir.

Sonuç

Minovi, İran halkının duygularını kışkırtmak ve etkilemek için İngiliz propagandacılarının Ferdosi'nin en popüler hikayelerinden birini kullanmaları gerektiğini biliyordu. Dr. Arbery ile yaptığı yazışmada, Minovi ona güvenerek şunu söyler: "Halkım eski ve tanıdık sozlere yeni yorumlarını sunmaya alışkındır.". Omuzlarında yılanlar olan, çökmekte olan bir kralın eşsiz bir görüntüsü, İran'da 16. yüzyıldan beri uygulanan hem el yazmalarına aşina olan eğitimli insanlar için hem de Zurkhaneh ve kahvehane boyama sahnelerine aşina olan diğer insanlar için anlaşılır niteliktedir. İran'daki tüm siyasi farklılıklara ve endişelere rağmen Rıza Şah zamanında, birçok insanı birleştirebilecek şeylerden biri de İngiliz ve Rus gücünün derin korkusuydu. Bu duygunun kökleri ondokuzuncu yüzyılın "Büyük Oyunu"na dayanıyordu ve İran'ın büyük bir kısmının I. Dünya Savaşı'nda İngiltere ve Rusya tarafından işgal edilmesiyle daha belirgin hale geldi. Aslında, posterler basılmadan sadece bir yıl önce, İngiliz ve Sovyet kuvvetleri bir kez daha resmi bir savaş ilan etmeden İran hükümetiyle görüşükten ve ultimatomeni açıkladıktan sonra ülkeye saldırdı. Büyük şehirleri bombalayıp ve kralı istifaya zorladılar. 1942'ye kadar, Müttefik kamyonlarının Sovyetler Birliği'ne "İran Zafer Köprüsü" olarak bilinen tüm önemli İran güzergahlarına ihtiyaç vardı. Bu karikatürleri görenler için en

Şehname Nasıl İkinci Dünya Savaşı'nın Propagandası Oldu?

Yıl / Year: 1, Cilt / Volume: 1, Sayı / Issue: 2

Temmuz / July 2023



BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL



azından gençler için Müttefiklerin İran'ı işgal ettiği ve İran'ın kaynakları ve altyapısıyla beslendiği hususu alaycı olabilir. Müttefik liderlerin bu pozitif resimleriyle, bu afişlerin neden Tahran Konferansından önce yeniden yayınlandığını anlamak zor değildir. Liderlerin savaş hedeflerini tartışmak üzere şehre girmelerine hazırlamak istiyorlardı. Milliyetçilerin gözünde bu afişler bu üç lideri kurtarıcı olarak değil işgalci olarak gösterebilir. Hatta bir grup İranlı için milli destanlarının yabancı bir güç tarafından kullanılmasının öfkeli tepkilere yol açması mümkündür.

Zahak'ın hikayesi kısmen Kave'in karakteri nedeniyle sevilmiştir. Çünkü o, Şehname'nin tek karizmatik şahsiyetiydi. İranlılara asi bir örnek olarak hareket eden eşsiz bir çekiciliğe sahip bir demirciydi. Bu afiş, Kave'in siyasi olaylara tepki olarak çağrıldığı ne ilk ne de sondu. Örneğin, 1916 ve 1922 yılları arasında Şahname araştırmacısı Hassan Taghizadeh, Kave adlı bir dergi hazırladı. Milliyetçi yazılarla, Dünya Savaşı'nda ülkenin İngiltere ve Rusya tarafından işgalini yansıtıyordu. KEM'in afişlerinde Kave tamamen farklı bir şekilde anılır. Yabancı saldırganlara direnmek yerine, onları ülkesine yönlendiriyor gibi görünür. Ancak KEM, yabancıları İran'ın bağımsızlığının savunucuları olarak göstererek tehlikeli bir oyun oynadı. Beşinci afişi izleyerek Kave'i müttefiklerin önünde yalınayak yururken görmekteyiz. Bu yazı bunu söylemek istemiştir. Diğer karakterler tanınabilir politik karakterler haline gelirken, Kave, gerçek bir İranlı olarak gösterilmiştir. Bu mevzuya göre bu afişler, Oryantalistlerin bilgileri ve baskın güçler arasındaki bağlantılar teşkil edebilir.

İngiliz hükümeti araştırmacılarının uzman bilgisi burada, reklam için ve işgal gerekçesi olarak işgal altındaki halklar üzerinde kullanılmıştır. Bu konuda oyuncuların ne kadar farklı olduklarını görmekteyiz. Düşünenden tasarımcılara ve İngiliz istihbaratına kadar tartışılan konu için Şahname'ye başvurdular. Bu, metnin yorumlanabilir olduğu için genel kamuoyunu haklı çıkarmak için kullanılmasına izin verir, sevilmesi reklamverenlerin elinde onu güçlü bir araç haline getirir. Bu afişler daha sonra 1943'te kartpostal şeklinde ve Tahran Konferansından önce yeniden yayınlanmıştır.

Şehname Nasıl İkinci Dünya Savaşı'nın Propagandası Oldu?

Yıl / Year: 1, Cilt / Volume: 1, Sayı / Issue: 2

Temmuz / July 2023



BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL



Kaynakça

- Ahmadi N. & Sadeghi Y. (2012). İkinci Dünya Savaşı ve müttefiklerin İran'daki varlığı (İngiltere'nin rolüne vurgu yaparak)". *Tarih Bülteni*, sekizinci yıl, 32(sonbahar).
- Archie W. (2021). *The cartoonist and the demon-king: How the Shahnameh became wartime propaganda*. Cambridge Shahnameh Centre.
- Chalkovsky, P. (1990). Shahnameh, Firdevsi ve İngiliz propagandası, *İranoloji*, 6(Yaz).
- Dickson, R, (2021). *KEM Lives on at the British Cartoon Archive*. University of Kent Special Collections and Archives.
- Mahmoudi O. (2010). İkinci Dünya Savaşında İran'da müttefik siyasi propagandanın kanıtları. *Baharestan Mesajı*, 10(Kış).

Şehname Nasıl İkinci Dünya Savaşı'nın Propagandası Oldu?

Yıl / Year: 1, Cilt / Volume: 1, Sayı / Issue: 2

Temmuz / July 2023